

Izhaja vsak pondeljek
in četrtek ob 8. uri
— predpoldne. —
Stane za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L., za četr
leta 4 L. Za inozemstvo
celo leto 30 L.
Na naročila brez
doposlane naročnine se
ne oziramo.
Odgovorni urednik:
RICHARD OREB.

Številka 49.

GORIŠKA STRAŽA

V Gorici v četrtek 21. junija 1923.

Letnik VI.

Nehajte s hujskarijami!

V zadnjem času so začeli gotovi krogi z dobro premišljenimi, zlokobni hujskarijami podžigati nacionalne strasti v goriških Italijanih. Prvi strel je sprožil g. Brelich na sodniji, a takoj za njim so začeli spuščati razni drugi neodgovorni elementi razpene pline v dosedaj razmeroma čisto ozračje.

Drug na drugega smo navezani.

Nekaj mesecev po preobratu so bili duhovi precej razburljivi in je bilo razmerje med Slovenci in Italijani na Goriškem napeto. Toda vroča krije se kmalu občudila. Na obeh straneh se je začel položaj vedno bolj trezno presojati in oboji smo prišli do mirnega zaključka: drug na drugega smo navezani, zato nam narekuje zdrava pamet, da si podamo roke k mirnemu sožitju.

In tako se je tudi zgodilo! Odkrito moramo priznati, da so bili v zadnjih dveh letih odnošaji med nami Slovenci in goriški Italijani dobrimi. Prišlo je sicer tu pa tam do malenkostnih sporov, toda v celoti smo se dobro razumeli in si nismo z brezplodnimi prepiri gremili že itak težkega življenja. Sedaj pa grozi nevarnost, da bi se to razmerje skalilo.

Razni nacionalni zagrizenci

so začeli po natančno določenem načrtu neizprosen in ogaben boj proti slovenskemu ljudstvu ter hočejo za svoje nečedne naklepe pridobiti tudi tukajšnje Italijane.

Kakor že rečeno se je začel napad na nas s tem, da so vrgli naš jezik iz goriške sodnije. Kako je bil ta sunek proti našim najnaravnnejšim pravicam sramoten, krivičen in nekulturni, smo že ponovno ugotovili. Vendar pa se je zdel nekaterim nizkotnim dušam primeren, da so začeli z ofenzivo proti nam na celi črti. Sicer smo mi to ofenzivo slutili in smo jo že v predzadnji številki napovedali, vendar pa nismo računali, da bo tako podla in umazana. Dva italijanska politična lističa, ki izhajata v Gorici — imen ne navajamo, ker ne zaslужita — sta počela s prav peklenko zlobnostjo hujskati Italijane proti nam Slovencem. Oblatiti hočeta naše zadružništvo, ki se z vsemi močmi trudi, da bi rešilo naše ljudstvo iz sedanja obupne gospodarske krize. Očrni hočeta našega nadpastirja in slovensko duhovščino, ker se tupatam sliši slovenska beseda v goriških cerkvah. Ubiti hočeta iz grdega koritarstva in kruhoborstva odlični domaći zavod »Monte di Pietà«, ker daje kruha nekaterim našincem. Česa se bosta še lotila, ne vemo. Očividno, jima ni nič sveto in nedotakljivo, zato smo lahko pripravljeni na vse skrajnosti.

Resna beseda.

Pod našo častjo je, da bi se preneki z zlobnimi hujščaki. Obračamo se pa do vseh razsodnih goriških Italijanov z resnim pozivom, da naj napravijo temu početju brezobziren konec. Položaj, v katerem trpi in poginja naša goriška dežela s svojim glavnim mestom na čelu, je obupen. Če se pričnemo sedaj že medsebojno klati, potem je naš gospodarski pol neizogiven. Zadeči bomo v živo mi goriški Slovenci, toda še teže

bodo posledice za goriške Italijane in Gorico, ki živi od slovenske okolice.

Pošteni Italijani, pomedite zato s hujščaki in vstvarite možnost mirnega sožitia v dobrobit sebi in nam!

Kaj se godi po svetu?

Položaj v Bolgariji.

Bivši minister Manolov, katerega je Stambolijski pred nedolgom časom izključil iz ministrstva in iz stranke, je izjavil, »da je Stambolijskijev režim sicer padel in da ga on ne misli obnavljati, toda kmetska organizacija in njena demokratična načela bodo ostala«. Ker je Stambolijskijeva stranka brezvomno veliko načrta za povzdigo bolgarskega kmeta, ki ima na Bolgarskem absolutno večino, je to naziranje mogoče opravičeno. Že razvoj bližnje bodočnosti bo pokazal, v koliko je organizacija bolgarskega kmeta bila sposobna vzdržati sedanji meščanski naval. Trenutno je nova bolgarska vlada v polni moči in se tega tudi zaveda. Brezobzirno zapira pristaže prejšnje vlade in jih stavi pred sodišče. Skoro vsi prejšnji ministri, večinoma vsi kmetski poslanci in tudi mnogi drugi odličnjaki so pod ključem.

Glede zunanje politike izjavlja sedanja vlada, da hoče spoštovati vse pogodbe.

Jugoslovanska vlada

zato mirno zasleduje potek stvari. V seji poslanske zbornice v Beogradu dne 19. t. m. je zunanjji minister Ninčić povdarjal, da se dosedaj še ni moglo ugotoviti, da bi bolgarska vlada kršila mirovno pogodbo. Tudi novi bolgarski poslanik v Beogradu je izjavil, da nova vlada ne zasleduje nikakih napadalnih namenov, temveč da hoče živeti v najboljših odnošajih z vsemi sosedji, zlasti pa z Jugoslavijo. Tudi je bolgarski poslanik zagotovil, da vlada v Bolgariji popolen mir.

Očitki proti Italiji.

da je podpirala revolucijo v Bolgariji, se nadaljujejo v jugoslovenskem tisku. Tudi dejstvo, da se po prevrata bolgarska valuta neprestano dviga, se pripisuje delovanju italijanskih bank.

Boj na nož.

Položaj v Porirju postaja od dne do dne bolj kritičen in je že neznosen do skrajnosti. Francija noči poznavati nobene milosti in hoče spraviti Nemčijo ob tla. Odrezala je Porirje že popolnoma od ostale Nemčije, zato se je začelo pojavljati v tamošnjih velikih centrih pomanjkanje živil. Tudi so hoteli pobirati Francizi na uvoz živil navadno carino z 10% poviškom. Temu so se pa uprli veliki odjemalcji, vsled česar je Francija prepovedala uvoz. Tako se je zgodilo, da je na železniških progah na stotine vagonov živil, prebivalstvo pa trpi pomanjkanje.

Klub vsemu temu so pa nemške stranke še neuklonljive. Pripravljeni bi bili skleniti premirje, toda kapitulirati nočjo.

Marka pada.

Nemška marka je doživela padec, ki se da primerjati samo še s padcem sovjetskega rublja. Sedaj dobi-

e za eno liro že okrog 6800 — nemški mark, prej tako zaničevana avstrijska krona je zdaj vredna že skor 2½ marki. Ta padec grozi nemškemu gospodarstvu seveda s popolnim polom. Pri tako divjem padanju je težko vrediti delavske in uradniške plače. Delavcem in nastavljenecem je morala država priznati 100% povišanje prejemkov. Francisci izrabljajo položaj in bi delavstvo radi nahujskali, da bi pričelo stavkati. Strokovne organizacije delavstva so pa odločno proti temu in zahtevajo samo, da se jim da eksistencijski minimum. Jasen dokaz, kako v slučaju sile in potrebe vsi složi nemškega naroda drže skupaj.

Med Anglijo in Rusijo

se noč poleči napetost. Kamenov, glavni poveljnik rdeče armade, je

imel te dni v Taškentu v Turkestanu važen političen govor. Nadzoroval je tamošnje čete in pri tej prilikov povdarjal, da je napravil daljno pot vsled sovražnega zadržanja Anglike. Sovjetska vlada si želi sicer mir, toda vsled nastopa Velike Britanije, ki žrtvuje velike svote v protirusko propagando, mora biti pripravljena na prelom in mora zlasti skrbeti za zadostne vojaške sile na vzhodu.

Kakor je videti, ve tudi sovjetska vlada, da je za Anglijo najobčutnejša točka pot, ki pelje v Indijo. Tato je tudi Kamenov izvolil za svoj govor Taškent, od koder se preko Perzije pride lahko v Indijo.

Izbruh Etne.

Znani vulkan Etna na Siciliji je pred nekaj dnevi začel močno brhati. Goreča lava se izliva po obronkih mogočne gore v smeri proti mestu Linguaglossa. Že okrog 20.000 ljudi je zbežalo in je lava uničila že več manjših krajev. Sedaj ogroža Linguaglosso, ki je baje izgubljena. Na lice mesta sta odpotovala kralj in Mussolini.

Nezdrave in barbarske razmere na goriških sodnijah.

4.

Ukazi Brelich-ovi-kršijo in teptajo osnovni in elementarni princip zakona, da mora biti občevanje sodnika s strankami in pričami ustno in neposredno. Tolmač je umeten pričomek za silo, ko ni mogoče družače, ko naj zasliši sodnik n. pr. kakega Angleža ali Grka, ali Arabca. Tak slučaj se pojavi morda vsakih par let enkrat. Slovenske stranke pa imajo na goriških sodnijah vsaki dan posla, saj so v veliki večini. Nezaslišni ukaz Brelich-ov pa zahteva, naj se ž njimi ravna kot s tujci. Ali naj bodo Slovenci v Italiji hkrati državljeni in tujci? Človek se mora za glavo prijeti, ko sliši kaj takega! Ali niso gospodje, ki dajejo take ukaze, znoreli? Ne, niso znoreli, temveč hladnokrvno in premišljeno hočejo slovenski živelj zatajiti, ga izpodkopati in ga čimprej ali vsaj pologoma zatreći in ubiti.

Postavili so razpelo v sodne dvorane, toda ne pred stranke za polaganje priseg, kajti prisega s sklicevanjem na Boga je odpravljena, prisega je zdaj zgolj civilna — ampak strankam in občinstvu za hrbet! Duh, ki veje sedaj v sodnih dvoranah je poganski. Križani je učil ljubezen, ne zatiranja. Po Kristusovem nauku smo si vsi narodi bratje. Po tem nauku smo tudi Slovenci odrejeni za višjo vlogo nego biti laškim fanatikom in nacionalističnim nasiljevem v zasramovanje in zatiranje! Płodoba Križanega na goriških sodnijah nas spominja le, da so gospodje mogotci s svojimi krivičnimi ukazi spletli tudi nam trnjeven venec. Saj se zavedajo, kako grozen udarec so nam zadali v gmotnem in duševnem pogledu. Ta udarec je nov člen v politiki uničenja in iztrebljenja. Ako bomo vkljub vsemu vzdržali, si oni gotovo ne bodo mogli očitati, da niso storili vsega, da nas vničijo, da niso ničesar zanemarili v svojem vničevalnem načrtu, po katerem so nam napovedali narodno smrt in pogin. V slepem sovraštvu do vsega,

kar je slovensko, so pozabili na izrek: »Ne storji drugemu, česar hočeš, da bi tebi storil.«

Pravosodstvo je na goriških sodnijah v temelju ogroženo, z izgonom domačega jezika iz sodnije; z odpravo neposrednega ustnega občevanja sodnika s stranko usahne vir resnice, izgine oživljajoči duh, brez katerega ni pravega sodstva. Posredno občevanje v vseh mogočih oblikah (po spisih in tolmačih) je karikatura, ničvredna spaka, ki ne spada v novi vek! Sodnik naj n. pr. v sporih med zakonskima, ko je poskus poravnave obligatoričen, skuša poravnati zakonca po tolmačih! In tudi v drugih pravdah so poskusi poravnave po tolmačih smešni in neplodni. To velja zlasti, ko so pravde težke in zamotane! Toda laškim mogotcem ni do tega, da bi se spori primerno reševali in poravnnavali, s svojimi ukazi hočejo doseči, da bi naši ljudje bili nemti sužnji ali neumna živinčeta z nagobčnikom, da ne bi skrunili doma pravice s slovensko besedo. Naši ljudje, odgnani od sodnih slug, uradnikov in sodnikov zaradi slovenske govojenja, haj plačujejo razne pariske, ki bodo name prežali ter se jim ponujali za tolmače, zakotne pravne svetovavce in pisače.

Njeno Veličanstvo kraljica Helena se je o priliki obiska na Goriškem z našimi ljudmi, uglednimi in preprostimi, prijazno razgovarjala v domačem jeziku, sedaj pa naj sme vsak sodni sluga zavračati naš jezik! In Brelich pravi v svojem ukazu (Glej št. 47. Gor. Str.), da je raba slovenščine obžalovanja vredna in da se ne sme trpeti.

Govorili smo z goriškimi Italijani, dobrimi in gorečimi Italijani, ki so glasno in odločno obsojali, kar se sedaj počenja na goriških sodnijah. Take razmere se morajo preklicati že radi ugleda Italije in Rima. Take razmere bi delale nečast zadnji deželi ali občini na svetu, kaj še Italiji v Rimu!

DNEVNE VESTI.

Nasilstva naj prenehajo!

Italijanski listi poročajo, da so g. I. Dörflesa, ki je med goriskimi fašisti še pred kratkim igral vodilno vlogo, napadli in pretepli v Ljubljani, kjer se je mudil po opravkih; člani tamošnje «Orjune», takozvani «jugofašisti». Po poročilih italijanskih listov je stanje g. Dörflesa opasno. Ker je g. Dörfles že drugi dan po napadu lahko potoval iz Ljubljane v Gorico so vesti najbrže pretirane in upamo, da poškodbe niso tako hude. Izjavljamo pa tudi odkrito, da obžalujemo, da se onstran državne meje tako postopa s tukajsnjimi državljanji, če tudi so italijanske narodnosti ter napad na g. Dörflesa odločno obsojamo. Vprašamo srborite «Orjunes»: komu naj taki napadi koristijo? Nam primorskim Jugoslovom so govorili samo v skodo. Prvič pretepi in poboji niso nobenemu kulturnemu narodu v čast. Drugič znajo naši nasprotniki vsak tak dogodek silno izkoristiti in bodo Jugoslovane zopet naslikali pred vsem svetom kot divjake in nasilneze. O tretjem pa rajsi ne govorimo....

Ravno ko smo pisali zgornje vrste smo zvedeli za dogodek iz Istre, ki v naravnost strašni luži kaže, kako daleč sega podivjanost ljudi, če se začnejo politični boji resevati z nasilstvi. V tem slučaju so krivci varuhi zakona: italijanski karabinerji, zato je slučaj se tem bolj vreden obsodbe.

V St. Petru v Šumi je neki tamošnji posestnik baje zakrivil pregreho, da se ni zadostno spostljivo izrazil o nekaterih Italijanah. Orožniki so vdrli v njegovo hišo in so ga s silo odvedli v kasarno. Tam so ga do golega sleklji, ga obivali z mrzlo vodo in pretepavali. Ko jim tega se ni bilo zadosti, so ga privezali na način, ki ga ne moremo zapisati in ga poškodovali, da je moral priti iskat zdravniško pomoč v Trst.

Tako postopanje z ubogim hrvatskim kmetom je seveda naravnost barbarsko in ga moramo še veliko ostrejše obsodit kot ljubljanski dogodek. Prenehajte zato z nasilstvi tu in onstran državne meje, ker se samo sramotite pred vsem omikanim svetom!

Slovenski jezik — na cesto!

Kakor čujemo hočejo prepovedati rabe slovenskega jezika tudi na podeželskih sodnjah. Svarimo merodajne kroge, naj se ne igrajo z ognjem, ker bi se znali opeči!

Ali pa mogoče gotovim gospodom dvomljiva slava, ki si jo je priboril predsednik Brelich, ne pusti mirno spati?

JULES VERNE:

ČRNA INDIJA

ROMAN.

Prosto poslovenil Z. Z.

Nekega dne se je primerilo, da je Harry povedal Nelli, koliko zahvale so dolžni James Starr, njegov oče in mati in on sam njeni nesebični pomoci. Bil je praznik, ki so ga praznovali tudi v tem podzemskem kraju. Vsi so slično nekoliko na izprehod. Nadvajset raznih krajih so se razlegale vesele pesmi pod mogočnimi oboki novega Aberfoyla. Harry in Nell sta kotažo zapustila in počasi korakala po levem bregu Malholmskega jezera. Tam so svetili električni žarki manj močno in se nagajivo lomili na nekaterih bajnih pečinah, na katerih je slonel strop velike votline. Ta polutema je Nelli dobro dela, saj so se njene oči le težko privadile luči. Po enourni hoji sta Harry in njegova spremiševalka obstala pri kapeli sv. Gillesa na obronku.

«Tvoje oči, Nell, še niso vajene dnevne svetlobe», je omenil Harry, «in bi pač težko prenesla svetlo luč solnca.»

«Gotovo ne, Harry», je odvrnila mlada deklica, «če je solnce tako, kot si mi ga popisal.»

«O, Nelli», je nadaljeval Harry, «z besedami ti ne morem popisati njenovega leska in tudi ne krasot sveta, ki ga tvoje oči še niso videle. Toda povej mi, ali je resnično, da nisi od rojstva dalje nikdar stopila iz te jame na površje zemlje?»

«Nikdar, Harry, in mislim, da menista vzela tja gori ne oče, ne mati, tudi takrat ne, ko sem bila še prav majhna, sicer bi se morala vsaj nejasno spominjati.»

«Verujem», je odvrnil Harry, «takrat še marsikdo drugi ni zapustil jame. Zvezza z zunanjim svetom je bila pretežavna in jaz sem poznal več mladih fantov in deklic, ki so v svojih letih ravno tako malo vedeli o življenju tam gori kot ti. Ždaj nas pa pripelje železnica iz velikega predora v par minutah na površje. O,

Zrelostni in sprejemni izpit

na kr. slovenskem učiteljišču v Tolminu se začnejo dne 2. julija točno ob osmi uri. Taksa 115 lir za zrelostne izpite mora biti plačana potom pošte na davkarijo v Tolminu. Izpiti za ročna dela se začnejo 15. julija ob osmi uri.

«Za fantovske in dekliške večere zelo primerna knjiga izide v kratkem. Spisal jo je Dr. M. Brumat in ji dal naslov: »Kam?«

Odvetniški izpit.

Včeraj dne 20. t. m. je napravil g. dr. Stojan Brajsa, odvetniški koncipijent pri dr. Podgorniku v Gorici, pri privizivnem sodišču v Trstu odvetniški izpit. Svojemu prijatelju in vrlemu kulturnemu delavcu iskreno čestitamo!

Kaj je z vojnim materijalom?

Tozadevni urad v Krminu še vedno nadleguje vojne oškodovance, ki so za najnajnejo silo vporabili vojni materijal, železne droge, žico, i. t. d. za kritje svojih barak, hlevov, hiš ali pa pri zemljišču. Urad zahteva, da morajo vojni oškodovanci odplačevati dotični materijal v denarju po zelo visoki ceni. Nad početjem tega urada se mora vsakdo zgražati. Znano je, da so vojni oškodovanci vporabljali dotični materijal z izrecnim ali pa molčečim dovoljenjem bivših avstrijskih in tudi italijanskih oblasti. Po štirih letih pa pride urad in zahteva za ta materijal denar, drugače grozi s tožbo. Dobro je vsem znano, kako so se ljudje trudili, da so očistili svoja polja in odstranili iz njih žico in drugi materijal, znano je, da so ga morali z največjo muko izkopavati, da so ga mnogi tudi kupili. Izterjevanje denarja od nesrečnih vojnih oškodovancev za malovredni materijal od strani urada v Krminu moramo smatrati naravnost za sramotno. Še danes je mnogo tega materijala na zemljiščih, zlasti na Krasu. Dotični urad v Krminu mirno čaka, da kmetje počistijo svoje polje, potem pa pride orožnik ali pa financer, napiše približno količino materijala in naznani uradu. V par dneh že dobri kmet poziv, maj plača, ker drugače ga bodo tožili.

Pozivljamo še enkrat oblastva v Gorici in v Vidmu, da napravijo temu krivičnemu postopanju nasproti že itak gladujočim vojnim oškodovancem zlasti na Krasu, konec!

Vojne oškodovance pa pozivljamo, da zavrnejo vse te pozive s pripombo, da je uradu vojni materijal vsak čas na razpolago.

Urad mora biti vojnim oškodovanec še hvaležen, da so spravili material na svetlo. Ako pa posestniki rabijo material, naj se z uradom pogodijo za najnižjo ceno. Samo ena občina bi morala plačati za ta material nad 100.000 lir. Vsa dežela pa bi morala plačati gotovo več milijonov lir. Pri vseh drugih nadlogah: brezposelnosti, toči, zastoju v kunčiji z

vinom in drugimi pridelki, davkih i. t. d. naj bi naše ljudstvo plačalo še par milijonov denarja po krivici. Ne čudimo se, ako vstvarja to postopanje med našim ljudstvom, pred vsem na našem izmožganem Krasu, obup, gorko kri in hudo razburjenje.

Poslanci nastopite proti temu izsesavanju ljudstva v Rimu!

MESTNE NOVICE.

Razburljive vesti.

Pa mestu se širijo razburljive vesti, da bo cela vrsta državnih uradnikov in poduradnikov odpuščena oziroma vpokojena. Pri finančni oblasti se je odpuščanje baje že pričelo, sedaj pride na vrsto sodnija. Vprašamo, kam naj se na cesto vrženi nastavljeni, med katerimi so tudi taki z mnogimi službenimi leti, obrnejo in kako naj prežive sebe in družine? Ali ni že zadost gorja v naši deželi? Ali se razne zadeve po naših uradih že itak ne rešujejo z naravnost polzvsko počasnostjo? Zelo dvomimo, če se bo s takim postopanjem državo obnovilo in okreplilo!

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici

priredi v nedeljo, dne 24. junija t. l. ob 10. predp. v dvorani Trgovskega domu javno produkcijo učencev glasbene šole

za klavir in glosi. Vstop prost. Starši kakor tudi prijatelji društva so vladno vabljeni, da se te produkcije udeležijo.

Legenda sv. Vida.

Ob priliki prve obletnice svojega obstoja je sklenil «Goriški godbeni krožek» vprizoriti to lepo lirično dramo z godbo iz starorimske dobe v nedeljo 24. junija ob 4 h popoldne v Trgovskem domu v Gorici, ne pa v soboto kakor je bilo prvotno javljeno. Godbeni krožek si je nabavil za to predstavo popolnoma nove kostume. V drami nastopa 17 oseb. Nikomur ne bo žal, kdor se bo vdeležil te rosnino lepe prireditve, in vsakdo bo imel lep vžitek. Z veliko vdeležbo pa dokazete, da vam je za napredek krožka in tako vzpodbudite mlade godbenike k nadaljnemu delovanju. V nedeljo vsi v Trgovski dom!

Kaj je novega na deželi

GRAHOVO ob BAČI.

Mi se oglasimo k besedi le, kadar imamo na srcu kaj žalostnega. Zadnjih smo povedali, da nas je zapustil pok. preč. g. župnik Jvan Kokošar, danes pristavljam, da je odromal za njim njegov učenec, naš organist Peter Sorli s Koritnice pri Grahovem. — Orglariske umetnosti se je učil tudi pri glasbeniku Daniju Fojglju v Tolminu in v orglarški šoli v Ljubljani. Bil je glasbeno nadarjen in tudi izobražen: nekaj svojih proizvodov je objavil v «Cerkvenem Glasbeniku.» Kot navdušen Cecilijan in izbornen pevovodja — strog sicer, vendar so ga pevci radi imeli — je na koro Sv. Ane na Grahovem vdomačil pravo cekveno glasbo in nam vzgojil glasbeni čut, da ločimo, kaj spada v cerkev in kaj na ples. Vzgojil nam je dve pevski generaciji. Bil je tudi med tistimi, ki so po vojski obnovili Km. bralno društvo na Koritnici, ki mu je vedno stal ob strani s svojim pevskim zborom. Bolehal je že vso zimo, a v cerker je zahajal do zadnjega. Zadnjič se je vanjo napotil ob pogrebu preč. pok. župnika, a že na potu ni bil več pri popolni zavesti; moral se je vrniti in je legel in ni več vstal. — Pokopali

smo ga v soboto 16. t. m. Pogreb je bil lep. Genljivo je bilo videti kako so prihitali svojega sodruga počastiti iz bližnjih duhovnjik gg. organisti. Še lepše pa je bilo poslušati njih petje. Peli so prav lepo Kokosarjev enoglasen requiem s spremiščanjem orgelj. Poslovili so se pa od svojega ljubega tovariša s pesnima: »Blagor mu« in »Jamica tihau.« Gosp. organistom srna hvala, rajnemu pa večni mir in pokoj!

SOČA.

Po dolini se pritožujejo, da vlada nez nosna vročina, pri nas je pa se vedno zima. Skoraj vsak dan pada po gorah sneg. Letina kaže slabu, travo so pa požrli črvi. Dne 10. t. m. zvečer, ko so prihajale ovce iz paše, sta priskakljali za ovcami iz gozda v Črnem vrku dve mali Srnici, samček in samica. Sedaj sta v posesti gospoda župnega upravitelja Muniha. Namesto matere ju dojí oveca. Obe lepo uspevati.

Kozaršč.

Umrla je Frančiška Munih v cvetju mladosti. Bila je skromna in lepega značaja ter smo jo vsi radi imeli. Počivaj v miru! Ostalim naše sožalje.

«In ti se nisi bala, Nell, če si bila sama?» jo je prekinil Harry.

«Če sem bila sama, Harry», je odgovorila mlada deklica s posebnim povidarkom, «se nisem nikdar bala!»

Harry je to zapazil in misil si, da je ugoden trenotek, da izve mora biti kaj več, zato je nadaljeval: «Vsa bi v dolgih žodnikih lahko zagla, Nell, ali se nisi bala?»

«Ne, Harry, jaz sem poznala vse predore in rove.»

«Ali jih nisi nikdar zapustila?»

«Pač, da, parkrat», je boječe odgovorila mlada deklica, «sem prišla do starega premogovnika v Aberfoylu.»

«Ti si torej poznala tudi staro kotažo?»

«Kotažo? — Da. Toda njenih prebivavcev ne.»

«Njeni prebivavci», ji je pojasnil Harry, «so bili moj oče, moja mati in jaz. Mi nismo hoteli zapustiti starega starega nam priljubljenega stanovanja.»

Beneška Slovenija.

Čez tristo kresov raztresenih po hribih Beneške Slovenije na tisoče umetnih ognjev in veselo pritrkovanje zvonov cele dežele je v soboto 16. t. m. oznanjalo videmski in goriski deželj, da se bo v sredisu Beneške Slovenije drugi dan vrsilo nekaj nenavadnega. Gotovo da čez petnajst tisoč vernikov se je pravljalo priti v Šempeter ob Nadiži, da se vdeleže velikanske evharistične procesije. Umetno okrašena cerkev Sv. Petra, poti vse v zelenju, res umetno pravljeni voz za Najsvetejše, vse je bilo v redu, vse vredno tolike slovesnosti. Pa človek obrača Bog pa obrne. Dez, ki je neprenehoma lili od sobote do nedelje zjutraj je preprečil vdeležbo, procesijo in vse skupaj. Nadskof, ki je kljub slobemu vremenu prisel v Šempeter je dočilda se mora slovesnost na vsak način odložiti in sicer na nedeljo 24. t. m. s programom, ki je bil napravljen za v nedeljo 17. t. m. Ljudstvo je navdušeno sprejelo to novice in zato upamo, da

bo v nedeljo 24. t. m. Šempeter res pravo mravljišče vernikov, ki bodo privrili od vseh krajev izkazati čast Gospodarju nebes in zemlje.

PODSABOTIN.

Vedno bolj se po naših krajih množijo tatvine. Pretekli pondeljek so tatoi obiskali precej hiš v Podسابotinu in Oslavju. V Podسابotinu so izkazali to uljednost g. Persolji da so mu odnesli koklj s celim gnezdom podloženih jajec. Obiskali so še drugi dve stanovanji in odnesli 60 L, nekaj perila, čevlje in sekiro. Potem so prišli po tolikem trudu pit v gostilno g. Valentinciča, kjer so odprli okno, ker niso imeli časa klicati gostilničarja, da bi jim odprli vrata in jih pogostil. Toda komaj so vstopili jih je zaslišala gospodinja in začela kričati. Tatovi so zbezali zasledovali so jih, a zastonj. Odnesli so nekaj drobi v predalu in v kuhinji zvečer pozabljeno zepno uro. Pustili so pa druge ukradeno sekiro, par čevljev in foč. Oglasili so se tudi v Oslavju in

odnesli vse, kar jim je ravno prislo pod roko. Naših orožnikov pa ni videti, ko drugi pridno delajo. Ni žuda, kajti bolj prijetno je biti v Podgori kot se potikati po noči za tatovi.

Iz Kobariškega.

Čudno, krivično postopajo nekatere komisije za sklepamje konkordatov z našimi vojnimi oškodovanci. In to take komisije, pri katerih je večina naših ljudi, če moremo take ljudi sploh imenovati naše. Taka je, na primer, komisija v Tolminu. Neka stranka je sklenila konkordat pred finančno direkcijo v Gorici — za 17.000 lir; toda gospodom tolminske komisije se je zdelo potrebno ta znesek znižati za celih 3000 lir. In gotovo takih slučajev ni malo. Če celo take komisije, ki jih sestavljajo možje, od katerih bi pač morali pričakovati, da imajo kajčuta za naše ljudstvo, postopajo tako, kaj imamo pričakovati še od trdih tujcev?

GOSPODARSTVO.

Napoved zemljiškega dohodka.

Kaj pravi »Tiroler«, glasilo tiroških Nemcev od 14. junija št. 134. k tabelam?

Ali se morajo napovedati čisti dohodki po tabelah? Ne; tabele naj služijo predvsem davčnim uradom, kakor tudi poljedelcem kot navodilo. Ako pride kdo po lastnem natančnem računu do nižjih čistih dohodkov, kot so navedeni v tabelah, potem naj navede te dohodke; seveda mora biti pripravljen dokazati svojo napoved z računom (ako ga ni že navedel v napovedi.) **Vsekakor pa je potrebno, da si vsak poljedelec napravi točen račun kosmatih dohodkov in račun proizvajalnih stroškov.** Svoj račun naj potem primerja s tabelami ter naj na podlagi primerjanja vporabi tabele ali pa svoje izračunate dohodke. Potrebno je, da ima vsak posestnik zemljeknjične podatke o površini posameznih vrst gospodarstva. (Isti nasvet je dala predzadnja »Goriška Straža«.)

Zapomnite si dobro.

Ako napoveste čiste dohodke, do katerih ste prišli po lastnem, natančnem, resničnem računu, potem racune shranite za slučaj, da bodo davkarije ali pa davčne komisije od vas zahtevali pojasnila, kako ste prisli do napovedanih čistih dohodkov, in za slučaj rekurza.

Kaj je s travniki?

Ko smo v »Goriški Straži« natančno pojasnili celotni davek na zemljiški dohodek smo rekli, da kmet ne vračuna v kosmati dohodek vrednosti pridelkov, ki jih vporabi za prehrano živine, ker je dohodek iz živine posebej obdačen. Po členu 5. kr. odloka od 12. marca 1923. št. 505 je dohodek iz travnikov neobdačljiv. Tabele pa navajajo tudi čiste dohodke za travnike. Ako se napovedo čisti dohodki po tabelah, se mora napovedati tudi čisti dohodek od travnikov, ker zatrjuje finančno oblastvo, da so čisti dohodki v tabelah pri živini zaračunjeni za slučaj, da je poljedelec krmo za živino kupil. Čisti dohodek v tabelah je zaračunan za eno kravo v znesku lir 225. (in ne 250, kakor je bilo pomotoma navedeno v predzadnji »Straži«.)

Naj navedemo en primer: Najboljša krava naj bi dala 5 litrov mleka na dan skozi celo leto, to je 1825 litrov po 40 cent liter = 730 lir; kot prirasteck na teži vzemimo 50 kg. po 4 lire žive teže = 200 lir. Kosmati dohodek od krave znaša v tem primeru 930 lir na leto. (V resnici pa da redkokatera krava 1825 l. mleka na leto in malokatera se odebeli za 50 kg.) Ako pa je poljedelec prisiljen kupiti krmo, potem je pretekla leta moral izdati lir 1825, ako računamo

10 kg. krme za kravo na dan po 50 lir kvintal. Tudi če je poljedelec polovico vporabil svojo lastno krmo, polovico krme za prehrano krave pa kupil, je čisti dohodek od ene krave v tabelah še vedno zelo previšok. Iz navedenega primera je razvidno, da je nemogoče, da bi bil čisti dohodek od lir 225 za kravo v tabelah zaračunjen za slučaj, da je poljedelec krmo kupoval.

Travniki v ravnini, to je do 250 metrov in v brdih do 700 metrov so torej obdačljivi in njihov dohodek

se mora napovedati. Čisti dohodek od 1 ht. po tabelah znaša v I. razredu 210 lir, v II. razredu 160, in v III. razredu 110 lir. **Senožeti v gorah** je od 700 metrov višine dalje so neobdačljive kot take in **njihov dohodek se ne napove.**

Kaj je s koloni?

Ako se obdeluje zemlja potom kolonov potem morata prijaviti svoj zemljiški dohodek kolon in gospodar, vsak od svojega dela pridelkov. Opozorjam, da so čisti dohodki v tabelah izračunjeni samo za takozvano »mezzadria« to je za slučaj, ako si gospodar in kolon delita pridelke **na polovico.**

Ako pa ne dobi kolon polovice pridelkov, pač pa samo eno tretjino, potem se zniža njegov čisti dohodek

za razliko med polovico in tretjino, to je za eno šestino. N. pr. Tabula navaja pri navadnih zemljiščih za 1 ht. čisti dohodek za gospodarja: 175 lir (I. razred v brdih); za kolono: 305 lir. Čisti dohodek kolona znaša torej v tem slučaju lir 305, ena šestina je 50,83 lir, čisti dohodek kolona se torej zniža od 305 na 254,17 lir. Čisti dohodek gospodarjev se pa zviša za ravno ta znesek, torej od 175 na 225,83 lir. Ta račun se mora izvesti za vsako posamezno vrsto zemljišča, (navadno zemljišče, travniki, vinogradi i. t. d.) Ravno tako se mora postopati tudi pri živini. Ako pa ima kolon ves dohodek od živine, potem mora tudi sam celotni dohodek napovedati.

Ako dobi kolon dve petini pridelkov in gospodar tri petine, potem je razlika med dvema petinama in eno polovico enaka eni desetini. Čisti dohodek kolona se torej zniža za eno desetino to je od 305 na 264,50 lir, dohodek gospodarjev se pa zviša za eno desetino = 30,5, od 175 na 205,56 lir. Ako pa dobi kolon n. pr. od vseh pridelkov tri petine ali pa dve tretjini, potem se mora ena desetina odnosno ena šestina od dohodka gospodarjevega izračunati ter pribiti h kolonovemu dohodku in gospodarjevem pa isti znesek odbiti.

Ako dobi kolon dve tretjini pridelkov, potem je račun sledič: 175 : 6 = 29,16. Pri kolonu se torej zaračuni 305 + 29,16 = 334,16 lir; pri gospodaru pa 175 — 29,16 = 145,84. Prosto pa je gospodarju in kolonu da ne vporabita tabel, temveč da izvedeta čisti račun dohodkov in stroškov vsak od svojega dela pridelkov, ki jih dobivata na podlagi kolonskega dogovora. Gospodar odobje pri tem namišljeno najemnino od celotnega zemljišča, kolon pa ne sme odbiti te najemnine.

RAZPREDELNICA DOHODKOV

na 1 ha površine = okoli 2^{1/4} njive = 1^{1/4} joha = 2780 klatfer-

VRSTA ZEMLJISČA	Razred	Lastnik, ki obdeluje svojo zemljo s pomočjo dninarjev				Mali posestnik, ki sam obdeluje zemljišče				Kolon, ki plačuje najemnino v gotovini ali s pridelki polovico				Veleposestnik s koloni, ki dobi najemnino			
		v gorah	v brdih	v ravnini	v gorah	v brdih	v ravnini	v gorah	v brdih	v ravnini	v gorah	v brdih	v ravnini	v gorah	v brdih	v ravnini	
Navadne njive in umetni travniki (deteljska i.t.d.)	1.	100	175	220	180	315	395	175	305	385	100	175	220	—	—	—	
	2.	80	140	175	140	250	315	140	245	305	80	140	175	—	—	—	
	3.	60	105	130	105	185	230	105	180	225	60	105	130	—	—	—	
Njive in umetni travniki z drevesnimi nasadi	1.	125	219	275	225	394	494	219	382	482	125	219	275	25	44	55	
	2.	100	175	219	175	313	394	175	307	382	100	175	219	20	35	44	
	3.	75	132	162	132	232	288	182	225	282	75	132	163	15	27	34	
Navadni (stalni) travniki	1.	—	210	210	—	275	275	—	240	240	—	75	75	—	—	—	
	2.	—	160	160	—	210	210	—	180	180	—	60	60	—	—	—	
	3.	—	110	110	—	145	145	—	125	125	—	40	40	—	—	—	
Vinograd	1.	250	450	375	350	630	525	310	560	465	190	340	285	190	340	285	
	2.	200	360	300	280	500	420	250	450	375	150	270	225	150	270	225	
	3.	150	270	225	210	375	315	185	335	280	115	205	170	115	205	170	

Dohodek od živine (od glave).

Krave za mleko in za plemé L. 225.— Konji in mule, ki se ne vporabljajo za obdelovanje zemljišča 60.—

Prašiči 30.—

Ovce in koze 10.—

Ta dohodek je enak za vse vrste lastnikov — večji ali mali posestnik ali kolon — edino čini kolon, ki daje polovico dohodkov od živine po-

sestniku, napove le polovico navedene svote.

Predstojče tabelle so veljavne za provinco Furlanijo, a so skoraj popoloma enake onim iz ostale Italije.

VATUTA.

Dne 13. junija si dal ali dobil:

- za 100 dinarjev — 25 — 25,30 l.
- za 100 avstr. kron — 3,1 — 3,2 st.
- za 100 mark — 1,7 — 2,6 stot.
- za 100 č. kron — 66 — 66,50 l.
- za 100 šv. frankov — 395 — 398 l.
- za 100 fr. frankov 137 — 137,50 l.
- za 1 dolar — 21,85 — 22,1 l.
- za 1 funt 101,50 — 101,80 l.

Na prodaj imam od 18. t. m. nadalje več sto q. apna. Cena je 11 Lir q. Ako kdor naroči večjo množino je cena po dogovoru. Društvo Jogan Ponikve na Krasu.

PROSVETNA ZVEZA.

Društvene vesti.

Gabrije. Ker se zaradi slabega vremena nasnanjena veselica ni mogla vršiti, se bo ista vršila prihodnjo nedeljo dne 24. t. m. Gaberska mladina se je z veliko vnemo poprijela dela in zato vtegne prireditev dobro vspeti. Vdeležite se v obilnem številu.

Slovensko izobraževalno društvo

»Pevsko in glasbeno društvo« v Gorici ponovi v nedeljo, dne 1. julija t. l. v Mikuževi dvorani pri Sv. Luciji svoj zadnji goriški koncert, na katerem se je izvajala s tako dobrim uspehom Sattnerjeva kantata za mešani zbor, soli in orkester »V pepelnici noči.« Program se izpremeni v toliko, da doda društvo se nekatere najboljše pesmi iz svojih prejšnjih koncertov, med njimi Sattnerjevo »O nevihti« in da nastopi tudi tenorist g. Josip Bratuž, s par salospevi, ki jih vsled bolezni na zadnjem koncertu v Gorici ni mogel izvajati. Namen »Pevskega in glasbenega društva« je, nuditi s tem koncertom občinstvu pričelo, da sliši poleg del drugih slovenskih skladateljev tudi dvoje večjih skladb patra H. Sattnerja na krasna besedila našega goriškega pesnika Simona Gregorčiča. Ker je pričakovati velik naval občinstva, se vrši koncert prvič ob 11. dopoldne, drugič pa po poldne od 4½.

DAROVI.

Za Alojzijevič: Sl. Zastavljalnica in ž njo združena Hralničnica v Gorici 100 L. Iskrena hvala!

Gospodinje Vam to velja:

Ostanite pri domačem blagu in zahtavajte pri trgovcu le testenine

„PEKATETE“

So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

ZAVARUJTE VSI

pri

„L'UNION“

največji svetovni zavarovalnici
ust. l. 1828.

Generalni zastopnik v Gorici:

AVGUST RAVNIK

Cors. V. E. III. 28-I.

VABILO

k rednemu občnemu zboru »Hranilnic in posojilnice v Pevni«, ki se bo vršil dne 1. julija t. l. ob 16 h v društvenih prostorih.

Dnevni red: 1.) Poročilo načelstva. 2.) Potrjenje računa za l. 1922. 3.) Izvolitev načelstva in nadzorstva. 4.) Slučajnosti.

Načelstvo.

J. Šuligoj, urar in trgovec

GORICA, GOSPOSKA UL. 19.

priporoča svojo veliko zalogu vsakovrstnih ur in zlatenine po najnižjih cenah. Edini zastopnik za Primorsko najboljših švicarskih ur znamke: »Uniam Alpina.« Kupuje staro srebro, srebrni in zlat denar po najvišjih cenah.

Priznanje in zahvala.

Mizarsko podjetje

**Boštjančič - Butkovič
in Tov. v Mirnu**

je za podpisano

**„Narodno knjigarno“ v Gorici
Via Carducci št. 7**

izdelalo trgovske stelaže in banke natančno po predloženih načrtih, okusno, trdno in po ceni, ki nas je zadovoljila. Izdelek dela čast podjetju in zato izrekamo tem potom imenovanemu mizarskemu podjetju svoje priznanje in zahvalo ter je priporočamo.

Gorica, 10. junija 1923.

Vodstvo „Narodne Knjigarne“
v Gorici.

Na prodaj je eno moško in eno žensko kolo ter en mandolin. Via Dreossi 5, pritličje.

A VI. 449/14

DRAŽBENI OKLIC.

V zapuščinskizadevi po dne 29. 9. 1914 umrli Mariji vd. SIMČIČ roj. Maričič iz Imenja št. 94/128 vršila se bo na predlog dedicev dne

13. julija 1923 od 14% pop.

v gostilni pri »Vedrijancu« v Šmartnem prostovoljna javna dražba sledečih nemehiščin:

hiše št. 94—128 v Šmartnem parc. št. 3034-3, dveh vinogradov tudi v Šmartnem parc. št. 3034-2 in 2714-2 v razsežnosti 410 in 3830 m² vse v vložku 270 d. o. Šmartno, in gozd parc. št. 1684-3 v razsežnosti 4085 m² v vložku 227 d. o. Verhovlje.

Prodajalo se bo v dveh skupinah in sicer, prvo vse nepremičnine v Šmartnem in potem gozd pod d. o. Verhovlje.

Cenilna vrednost za prvo skupino, t. j. za hišo in oba vinograda v Šmartnem znaša 6700 lir in najnižja ponudba pa 4500 lir; za gozd v Verhovlju znaša cenilna vrednost 2000 lir; najnižja ponudba pa 1400 lir; pod najnižjo ponudbo se ne bo prodajalo.

Prodajalo se bo s pravico do vojne odskodnine vred.

Tukajšnji zemljeknjižni urad ima zaznamovati dražbeni narod. Dražbeni pogoji in druge, dražbe se ticoče listine so na vpogled pri podpisani preturi.

Pravice, temeljem katerih bi bila ta dražba nedopustna se imajo javiti najkasneje pred začetkom dražbe.

Zemljeknjižni upniki imajo javiti najkasneje 8 dni pred dražbo je-li zahtevajo plačilo v gotovini, ker bi se sicer smatralo, da se zadovoljilo z prevzetjem dolga po dražitelju.

V istem roku in istimi pogojih imajo javiti svoje zahteve tudi davčni in vsi drugi uradi, ki imajo terjati javne pristojbine iz napremičnin.

Vsak, kdor bo dražil, bo moral poloziti 10% cenilne vrednosti za vadij in zdražitelj bo moral poravnati celo kupnino tekom meseca po dražbi.

Kr. PRETURA V GORICI, odd. VI.
dne 2. maja 1923.

Idrsko 18/6. 23.

PREKLJC ')

Podpisani preklicujem vse žaljive in neresnične besede, katere sem govoril dne 27. maja na Kamnem, vpravo drugih, čez društvenike »Bralnega društva« v Idrskem.

Sovdat Franc, Idrsko 7.

*) Za članke pod tem naslovom je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor zahteva tiskovni zakon.

Modro galico, nalašč izdelano za škopljene trt, ima vedno v zalogi in jo oddaja kg po 2 L 62 c **Slovensko kmetijsko društvo v Gorici** (skladišče v Gospodski ulici — zdaj Giosue Carducci št. 6).

Isče se poštena piletina služkinja za na deželo, ki vze zna vsa gospodinjska dela. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava »Goriške Straže«.

Slovensko kmetijsko društvo v Gorici dobi meseca avgusta in septembra t. l. več vagonov prvorstne, zajamčene, 16 — 20% **Tomaževi žlindre** (podlaga 18% fosforove kislino). Kdor jo želi imeti, naj se zglaši v uradu ulica Contavalle št. 7 najkasneje do konca julija t. l.

Na novo obnovljena

Tovarna sodovk in pokalic v Podgori se priporoča cenj. krčmarjem in goštilničarjem v mestu in na deželi.

Nemeč in Perko, Podgora.

Cene brez konkurence!

Pri tvrdki

Anton Terpin in drug

Via Rastello 10 — GORICA

dobite najbolj bogato izberi manufakturnega blaga, kakor: volne, tkanine, bombaževine za gospe in gošpode; etamin, batist, svile, perkal, raznovrstnega blaga za srajce, asfert, regadin, cajha, žameta za moške oblike i. t. d.

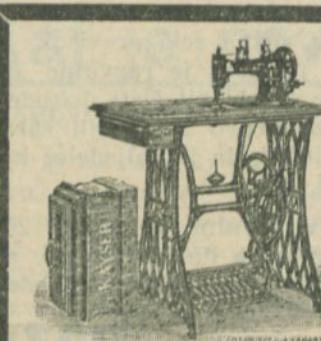
Velika izbera perila za neveste, oedeje, kovtre, volnena posteljna pregrinjala, volne in žime za žimnice.

Velika zaloga vseh predmetov ^{za} birmo.

Cene brez konkurence!
Na debelo!

Na drobno!

DEVIN. Županstvo Devin naznana da starodavni konjski semenj Sv. Ivana se bode vršili v Devinu v nedeljo 24. t. m. — Županstvo občine Devin.

**Pozor na domačo tvrdko
Franc Saunig - Gorica
Gospodsko ulica sedaj v. Carducci št. 25**

Velika izbera Pfaffovih in drugih šivalnih strojev iz prvih nemških tovarn za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje za katere jamči do 20 let

Velika izbera dvokoles. Izjemno prodaja tudi na obroke. Ceniki na zahtevo poštne proste. Lastna mehanična delavnica. Brezplačni pouk v umetnem vezenju.

Kje kupite dobro in po nizki ceni klobuke in modno blago?

Edino le pri tvrdki

**Mozetič & Dekleva
prej Ivančič Kurinčič
: v Gorici ulica Carducci št. 11. Gosp. ul. :****PODRUŽNICA
Ljubljanske kreditne banke v Gorici**

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50. — Brzjavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnica
in rezerve:
80 MILJONOV

**CENTRALA:
LJUBLJANA**

Reserva S H S
kron
64 MILJONOV

PODRUŽNICE: Brežice, Kranj, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4½% Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja.
Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.